

Свідчення очевидців

*Довгошей Олександра Костянтинівна,
1925 р.н. Уродженка села Почуйки.*

Моя прабабуся розповіла мені найжахливіший випадок, котрий стався у селі на її власних очах. Таке забути неможливо.

В одній родині проживали діти: хлопчик Федя 4-5 років і дівчинка Надійка 12-13 років. Одного дня дівчинка не прийшла до школи. Вдома її подруги також не застали. А сталося ось що. Днем раніше Надя і Федя були з родиною в хаті, але батьки покликали брата в іншу кімнату. Більше він з неї не вийшов. Дівчинка запідозрила, що сталося лихо, і побігла до хрещеної в сусіднє село Чернявку, яке було за 4 км. Хрещена, вислухавши дівчинку, викликала міліцію. Міліція, приїхавши, зробила обшук хати і знайшла бочку з зарізаними людськими тілами. Страшна новина облетіла вмить все село. Людоїдів разом з бочкою привезли на возі до сільської ради. Людей в селі охопив гнів та жах, вони в них почали кидати грудки землі, палиці, каміння. Але батьки Наді і Феді втратили від голоду розум, на дії людей не реагували. Вони хапали з бочки людське м'ясо і гризли його.

Люди тоді помирали, падаючи на дорогах. Часто тіла не закопували в ями, а просто прикидали зверху землею. Вночі голодні собаки їх розривали та їли.

Окремі люди від голоду не лише пухли, а й сліпли. Ті, хто дожив до весни, їли кропиву, лободу, все, що можна було їсти, але і це мало допомагало.

*Підлісна Ольга Федорівна,
народилася 03.03.1921 року в селі Почуйки.*

В сім'ї було шестеро чоловік, з них четверо дітей. Нашу сім'ю розкуркулили, забрали майно, скотину. Вигнали з хати. І ми скитались по чужих домівках. Мати працювала в радгоспі, приносила кусочок хліба, який ділила на четверо дітей. Батько втік із села і влаштувався працювати їздовим в селі Трилісах. Крадькома приходив до нас, приносив хліба і ячмінної чи пшоняної шелехи. Жили ми так бідно і так голодували, що згадати страшно.

*Бобошко Антоніна Василівна,
народилася 22.01.1921 року в селі Саверці.*

Ті страшні роки згадую лише з сумом та страхом. Пам'ятаю, як у наш двір приходили чужі люди і шпичаками проколювали кожен крок землі, щоб відшукати заховане зерно, буряки. Лазили з обшукками по горищах, а я кусала за ноги ту жінку, яка лізла на горище, щоб забрати останнє зерно. В домівці забрали все: реманент, корову, коней. Посаджені весною картоплю, цибулю важко було вгледіти: все виривали злодії. В дворі, де стояла просяна копиця, на землі були залишки проса, ми збирали те просо з землею. Перемивали і варили куліш.

Наша сім'я складалася з дев'яти чоловік. Нашого батька єврей Бурка з Фастова попередив про обшук, бо він бачив список, в якому були прізвища тих, кого будуть розкуркулювати. Прийшли якісь люди, забрали все з хати. Матір і нас, дітей, вигнали з хати, а хату розвалили. Доводилось ходити по селі і проситись десь переночувати. Діти в сім'ї були малі. Одягнутись і взутись не було в що, їсти також не було що. Через таке життя померло в нашій сім'ї четверо дітей.

*Наджось Марія Кузьмівна,
народилася 04.04.1920 року в селі Почуйки.*

В нашій сім'ї було семеро дітей: 4 сини і 3 дочки, я була п'ятою. Мати ходила в комору на роботу, а батько – в радгосп заради чашки баланди і кусочка хліба, який там давали. Цю їжу він приносив додому дітям. В нас в коморі було трішки зерна. Але голодні чужі

діти нахально рвалися вкрасти зерно, хоч батьки їх випихали з комори. Сім'я вижила лише тому, що мали корову-годувальницю, яка годувала не лише нашу сім'ю, а й сусідських дітей.

*Каленюк Надія Давидівна,
1926 р.н. Уродженка с. Почуйок.*

Мої батьки жили і працювали в Києві. А я на той час проживала в селі у баби, в якій була тільна телиця. Дядина ще до отелу її крадькома доїла і забирала молоко, щоб годувати свою сім'ю. Наш дядько ходив на роботу в радгосп, бо там давали щось поїсти. Один раз він з чужою дівчинкою йшов додому і безсилий впав на дорозі. Ця дівчинка прибігла до нас, ми надоїли з тієї телиці стакан молока, напоїли його, він підвівся та дійшов додому. Дякуючи цій дівчинці, він вижив. Трохи продуктами допомагали мої батьки з Києва.

Свідчення зібрані і записали Т. С. Свирид, директор Будинку культури, Л. Г. Гриценко, завідувача бібліотекою села Почуйки, 2007 року.